

11.10.2023

Høringsinnspill i Prop. 1 S (2023-2024) Statsbudsjettet 2024 (kapitler fordelt til helse- og omsorgskomiteen)

Psykiske plager og lidelser hos barn og unge er en av de største helseutfordringene vi har i Norge i dag. Barneombudet vil understreke at det er på høy tid at barn og unge sikres rett hjelp på rett nivå. I dag er det regionale forskjeller i tilgang til hjelp og kompetanse som møter barns behov for psykisk helsehjelp. Dette har vi beskrevet i våre to rapporter [Hvem skal jeg snakke med nå?](#) og [Jeg skulle hatt BUP i en koffert](#).

Barneombudet ber regjeringen og de politiske partiene på Stortinget om å generelt ha et større barneperspektiv i arbeidet med statsbudsjettet. Plikten til å vurdere barnets beste er grunnlovsfestet, og gjelder også ved budsjettarbeid. ⁱ Vi ber også Stortingets komiteer om å se saker som gjelder barns oppvekst i sammenheng og tenke helhetlig i budsjettarbeidet.

Barneombudet ber komiteen om:

- **å anmode regjeringen om å prioritere utredning av lovfesting av lavterskeltilbud i kommunene**
- **at psykisk helsevern for barn og unge dimensjoneres slik at tilbudet svarer til deres særlige behov for fleksible tjenester**
- **at psykisk helsevern for barn og unge organiseres og finansieres med utgangspunkt i deres behov, inkludert å sikre barn under døgnbehandling syvdagers døgntilbud**
- **å trappe opp innsatsen for å sikre bedre samhandling mellom kommune og psykisk helsevern for barn og unge**

1. Prioritere utredning om lovfesting av lavterskeltilbud i kommunene

Barneombudet er glad for å se at det i kap. 765, post 21, foreslås å videreføre bevilgning til å utvikle og prøve ut lavterskeltilbud for barn og unge. Samtidig må barn og unge sikres lik tilgang til psykisk helsehjelp uavhengig av bosted og ber om at dette må reguleres nærmere.

I Opptrappingsplan for psykisk helseⁱⁱ er et av resultatmålene at alle kommuner har tilgang til kunnskapsbaserte lavterskeltilbud innen psykisk helse og rus og regjeringen vil utrede lovfesting av slike lavterskeltilbud.

Torggata 2-4,
0181 OsloPostboks 8889
Youngstorget,
0028 Oslo

I Prop. 73 L (2016 –2017) om endringer i barnevernloven (barnevernsreform) vises det til at kommunene må prioritere det forebyggende arbeide og at det må (...) «etableres gode lokale tilbud som gjør at barn og familier får den hjelpen de trenger på et tidlig tidspunkt. Dette er et ansvar som strekker seg utover barnevernets ansvar og kjernekompetanse.ⁱⁱⁱ Skal dette lykkes så må kommunene ha på plass gode kunnskapsbaserte lavterskeltilbud som er tilpasset barns og foreldres behov, inkludert foreldrestøttende tiltak.

Barneombudet ber derfor komiteen om å anmode regjeringen om å prioritere dette arbeidet og at dette tas hensyn til i budsjettarbeidet.

2. Tilbudet i psykisk helsevern til barn og unge må dimensjoneres slik at det svarer til barn og unges særlige behov for fleksible tjenester

Slik spesialisthelsetjenesten er organisert i dag, er ikke behandlingstilbudet i psykisk helsevern godt nok tilpasset barn og unge. De krever mye større fleksibilitet for at de skal ha nytte av behandling i psykisk helsevern enn voksne. Ungdommer vi har snakket med, ønsker at behandlerne kan ta seg tid til å bygge relasjon, og formidler at dette er et premiss for å kunne gi god psykisk helsehjelp. De har behov for å møte behandleren andre steder enn på et kontor, og ønsker konsultasjoner over lengre tid som en halv eller en hel dag på grunn av lang reisevei og tap av skoletid.

Vi forventer å se en realisering av et psykisk helsetilbud som er dimensjonert med rett kompetanse, nødvendige rammebetingelser, inkludert finansieringsmodeller, som ivaretar barn og unges ønske om å bli møtt med fleksibilitet og individuell tilpasning.

3. Psykisk helsevern for barn og unge må organiseres og finansieres med utgangspunkt i barn og unges behov

Barneombudet er glad for at regjeringen vil øke de regionale helseforetakene sin kapasitet til å behandle og følge opp barn og unge med psykiske lidelser og sikre tilstrekkelig døgnkapasitet og sengeplasser. Opptappingsplanen viser blant annet til at behandlingstilbudet til barn og unge med spiseforstyrrelser er blitt styrket for å møte den økte etterspørselen og framskrivningene. Ventetid og tilbud varierer likevel mellom helseforetak, og vi er ikke i mål med syvdagers døgntilbud til alle barn og ungdommer som har behov for det.

Vi har forventninger om å se at denne satsingen også gjenspeiles i statsbudsjettet.

4. Behov for bedre samhandling mellom kommune og psykisk helsevern for barn og unge

Barneombudet har over tid sett behov for målrettede og forpliktende tiltak som sikrer kontinuitet i hjelpen og sømløse overganger mellom kommune og spesialisthelsetjeneste.

Barneombudet er derfor glade for at regjeringen vil videreutvikle modeller for samarbeid mellom kommune og psykisk helsevern for barn og unge, inkludert innføring av vurderingssamtale.

I vår rapport Jeg skulle hatt BUP i en koffert, pekte vi på utfordringene med ulik praksis ved vurdering av henvisninger. Dette kan føre til at barn og unge med behov for rask hjelp risikerer å ikke bli ivaretatt, og at barn og unge ikke alltid får tilgang på riktig hjelp.

Torggata 2-4,
0181 Oslo

Postboks 8889 Youngstorget,
0028 Oslo

Det er bra at barn og unge som henvises til psykisk helsevern skal få tilbud om en vurderingssamtale for avklaring av videre oppfølging i spesialisthelsetjenesten eller kommunal helse- og omsorgstjeneste. Dette forutsetter imidlertid at kommunene kan gi rett oppfølging, for eksempel i form av et lavterskeltilbud, og at spesialisthelsetjenesten har tilstrekkelige rammebetingelser. Barneombudet forventer at dette blir ivaretatt i budsjettarbeidet. Kostnader knyttet til vurderingssamtaler og videreutvikling av samarbeidsmodeller må synes i kommende statsbudsjetter.

Ta gjerne kontakt for mer informasjon:

Hilde Silkoset, hilde.silkoset@barneombudet.no, 99579765

ⁱ CRC/C/GC/14 s 8

ⁱⁱ

<https://www.regjeringen.no/contentassets/0fb8e2f8f1ff4d40a522e3775a8b22bc/no/pdfs/stm202220230023000dddpdfs.pdf>

ⁱⁱⁱ

<https://www.regjeringen.no/contentassets/67954c9d29dd4c0ca3134e0931f32fdc/no/pdfs/prp201620170073000dddpdfs.pdf>